

Hodžkina slimība

Kas par to būtu jāzina slimniekam?

Saskaroties ar jebkuru hematoloģiskas slimības diagnozi, parasti rodas daudzi un dažādi jautājumi, uz kuriem tad slimnieks mēģina meklēt atbildi. Šī materiāla mērķis ir palīdzēt noskaidrot Hodžkina slimības būtību, terapijas iespējas, tās komplikācijas un blakus efektus, tādējādi palīdzot gan slimniekam, gan viņa tuviniekiem un draugiem.

Kas ir limfomas?

Limfomas ir limfoīdās sistēmas ļaundabīga slimība. Raksturīga audzēja veidošanās, kas skar limfoīdos vai ekstralimfoīdos audus.

Limfomas iedala divās lielās grupās:

Hodžkina slimība

Ne-Hodžkina limfomas

Kas ir Hodžkina slimība?

Jāsāk ar to, ka slimība ir ļoti nopietna un būs nepieciešama ļoti nopietna ārstēšana. Hodžkina slimība ir ļaundabīga limfmezglu slimība. Limfātiskā sistēma organismā sastāv no limfas vadiem, kas ir līdzīgi asins vadiem, tikai vēl mazāki, un limfmezgliem, arī liesa, timuss un kaulu smadzenes ietilpst šajā sistēmā. Limfātiskās sistēmas uzdevums ir cīnīties ar slimībām un infekcijām. Līdzīgi kā asins vadi, limfas vadi iet pa visu organismu, un pa tiem plūst limfa. Limfa ir bezkrāsains, ūdenim līdzīgs šķidrums, kas satur limfocītus. Limfātisko vadu gaitā atrodas mazi sakopojumi – limfmezgli. Ļaundabīgās slimības, kas attīstās no limfātiskās sistēmas, tiek sauktas par limfomām. Limfomas ir divu veidu – Hodžkina slimība jeb Hodžkina limfoma un ne Hodžkina limfomas. Tā ir divas atšķirīgas diagnozes, kas jāārstē dažādi.

Slimība ir samērā izplatīta, katru gadu saslimst 3 cilvēki no 100 000, šādi parasti nosaka visu slimību saslimstības rādītājus. Slimo visu vecumu grupu cilvēki, bet slimībai ir raksturīgs saslimušo pieaugums 17-25 gadu vecumā, kā arī pēc 50 gadiem. Latvijā katru gadu Hematoloģijas Centrā pirmo reizi Hodžkina slimību diagnosticē 30-40 slimniekiem.

Kāpēc tāds nosaukums?

Medicīnā diezgan bieži slimības sauc to ārstu uzvārdos, kas to pirmo reizi aprakstījuši. Hodžkina slimības gadījumā ir tieši tā. 1832. gadā angļu ārsts Tomass Hodžkins aprakstīja pirmo slimības gadījumu. Slimnieks bija 10 gadus vecs puisītis ar izteikti palielinātiem limfmezgliem, un tā kā tajā laikā nekāda ārstēšana šai slimībai nebija zināma, viņš nodzīvoja tikai mēnesi. Limfmezgli bija ļoti lieli un, pēc ārstu vārdiem, „atgādināja vīnogu ķekarus”. Kad nākamais ārsts aprakstīja līdzīgu slimības gadījumu, lai uzsvērtu, ka tas ir līdzīgs iepriekšējam, viņš lietoja terminu „Hodžkina slimība”. No tā laika arī ir šāds slimības nosaukums. Krievu literatūrā šo pašu slimību sauc arī vēl citā vārdā - par limfogranulomatozi. Nosaukumi ir dažādi, bet slimība tā pati.

Ko nedrīkst darīt?

Tā kā slimība ir ļaundabīga un ārstēšanā tiek lietota ļoti nopietna terapija, ir vairāki ierobežojumi, kas slimniekam jāzina un jāievēro:

- Ja Jūs esat vecumā, kad Jums var būt bērni, jālieto droša kontracepcijas metode. Tas attiecas kā uz sievietēm, tā vīriešiem. Bērnā, kas tiek ieņemts ķīmijterapijas vai staru terapijas laikā, rodas izteikti attīstības defekti, līdz ar to medicīnisku iemeslu dēļ grūtniecība ir jāpārtrauc. Par to jādomā, lai ne Jūs, ne Jūsu partnere nenonāku šādā situācijā. Ja slimnieks sasniedz remisiju, gan sievietēm, gan vīriešiem vēl kontracepcijas jāievēro vismaz gadu, vēlams 2 gadus. Sievietēm grūtniecība var palielināt recidīvu skaitu. Par šo jautājumu, pirms Jūs izšķīraties par bērnu radīšanu, vispirms aprunājieties ar savu ārstu. Šobrīd pieejamas dažādas jaunas diagnostikas metodes, ko var izmantot Jūsu labā.
- Nedrīkst lietot nekādas fizioprocedūras, piemēram, sildīšanas, dūņu vannas u.t.t. Tas var izraisīt slimības progresēšanu.
- Nedrīkst sauloties terapijas laikā, kā arī pāris gadus pēc remisijas sasniegšanas. Aizliegta arī solāriji!
- Ko vēl svarīgi zināt? Ja slimnieks ir saņēmis ķīmijterapiju un staru terapiju Hodžkina slimības dēļ, veselības stāvoklis būs jākontrolē visu mūžu. Pēc saņemtās terapijas organismā paliek izmaiņas, ar kurām jāreķinās un kuras vajadzības gadījumā jāārstē.
- Ja Jūs esat bijis smēķētājs – obligāti tas jābeidz. Ja pēc saņemtās ķīmijterapijas un staru terapijas turpināsiet smēķēt, pieaug plaušu vēža attīstības iespējas. Nesmēķējiet!
- Sievietēm obligāta ginekologa apmeklēšana vienu reizi gadā.
- Ja bijusi staru terapija videnei, pēc 35 gadu vecuma vienu reizi gadā vēlams izdarīt mammogrāfiju.
- Ķīmijterapija, īpaši "sarkanā" ķīmija atstāj sliktu iespaidu uz sirdi. Tādēļ par sirds veselību jā rūpējas. Jānosaka holesterīna līmenis, jāizdara elektrokardiogramma, to vēlams izdarīt vienu reizi gadā. Īpaši, ja Jums ir arī cita riska faktori sirds slimībām, piemēram, palielināts holesterīns, paaugstināts asins spiediens, palielināts ķermeņa svars, sirds jākontrolē un jāārstē laicīgi.
- Daudziem slimniekiem ilgstoši, par vairākus gadus, saglabājas sūdzības par vājumu, nogurumu, kaut gan visas analīzes ir normālas. Šādos gadījumos vēlams pakāpeniski sākt nodarboties ar sportu – vingrot, skriet u.t.t. Parasti pēc tam stāvoklis uzlabojas.